

Poznań, 24 maja 2021 r.

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-III.431.4.2021.7.8

Pani
Zuzanna Puchalska
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Kępnie
ul. Sienkiewicza 26
63-600 Kępno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477), oraz w oparciu o rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720), zwane dalej „rozporządzeniem”, zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu w składzie:

- Maria Gliniecka – inspektor wojewódzki, jako kierownik zespołu kontrolującego,
- Renata Pyżalska – inspektor wojewódzki,

działając z upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego z 8 marca 2021 r., znak: KN-II.0030.33.2021.1 (*zał. 1. Upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego z 8 marca 2021 r.*) 18 marca 2021 r. przeprowadził kontrolę w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie z siedzibą pod adresem: ul. Sienkiewicza 26, 63-600 Kępno, które w dalszej części dokumentu określa się także w skrócie: „PCPR”, „Organizatorem”, „Centrum” lub „Jednostką”.

Zakres kontroli obejmował organizację i funkcjonowanie Jednostki w zakresie zgodności z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2020 r. do dnia zakończenia kontroli, a także działania wcześniejsze, jeśli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Kontrolujący złożyli oświadczenia, że nie istnieją okoliczności uzasadniające wyłączenie ich od udziału w ww. kontroli (*zał. 2.-2a. Oświadczenia kontrolerów z 17 marca 2021 r.*).

Kontrola została przeprowadzona w oparciu o następujące procedury i metody:

- pozyskano pisemne oświadczenia Dyrektora PCPR - Pani Zuzanny Puchalskiej oraz Zastępcy Dyrektora - Pani Beaty Kosędka,
- przeprowadzono analizę dokumentacji dotyczącej kwalifikacji wybranych osób zatrudnionych w ww. Jednostce,
- przeprowadzono rozmowę z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej - Panią XXX,
- poddano analizie zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
- dokonano analizy dokumentacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- zweryfikowano dokumentację prowadzoną przez PCPR dla trzech wybranych rodzin zastępczych zawodowych, w tym dla rodziny pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, dwóch wybranych rodzin zastępczych niezawodowych oraz wybranej rodziny zastępczej spokrewnionej.

Dyrektor PCPR w Kępnie upoważniła swojego Zastępcę do przeprowadzenia czynności kontrolnych (*zał. 2b. Upoważnienie Dyrektora PCPR z 9 kwietnia 2021 r.*).

PODCZAS KONTROLI USTALONO

Zadania wynikające z ww. ustawy ujęte zostały w Statucie PCPR nadanym Uchwałą Nr XV/101/2011 Rady Powiatu Kępińskiego z dnia 29 grudnia 2011 r. (*zał. 3. Kserokopia Uchwały Nr XV/101/2011 Rady Powiatu Kępińskiego z dnia 29 grudnia 2011 r.*).

Analiza dokumentu wykazała, iż w punkcie § 5 ust. 1 pkt 20 wyszczególniono zadanie z zakresu realizacji przysposobienia międzynarodowego dzieci, które obecnie nie znajduje odpowiednika w ww. ustawie, gdyż procedura przysposobienia leży wyłącznie w kompetencjach ośrodków adopcyjnych prowadzonych przez marszałków województw, co jest **niezgodne z art. 241 ust. 1 oraz 154 i n. ww. ustawy**. Zauważyć należy, że niektóre zapisy statutu nie są dostosowane do obecnie obowiązujących przepisów ww. ustawy, m.in. w zakresie § 5 ust. 1 pkt 19, ust. 3 pkt 1.

W okresie objętym kontrolą, organizację, strukturę, zakres działalności Jednostki określał Regulamin Organizacyjny PCPR będący załącznikiem do Uchwały Nr 232.V.2018 Zarządu Powiatu Kępińskiego z dnia 25 stycznia 2018 r. zmieniony Uchwałą Nr 256.V.2018 Zarządu Powiatu Kępińskiego z dnia 4 czerwca 2018 r. (*zał. 4. Kserokopia Uchwały Nr 232.V.2018 Zarządu Powiatu Kępińskiego z dnia 25 stycznia 2018 r., zał. 4a. Kserokopia Uchwały Nr 256.V.2018 Zarządu Powiatu Kępińskiego z dnia 4 czerwca 2018 r.*).

Czynności kontrolne obejmujące szczegółową analizę treści Regulaminu wykazały, że w § 15 określającym zadania Zespołu ds. Pieczy Zastępczej, występują następujące niezgodności z ww. ustawą:

- w pkt 18 nie uwzględniono zapisu mówiącego o tym, że przygotowywanie planu pomocy dziecku, w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny, winno

odbywać się we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną dziecka, tzn. nie tylko, jak zapisano, we współpracy z rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, co jest **niezgodne z art. 77 ust. 3 pkt 2 ww. ustawy**,

- w pkt 28 i 29 wskazano, że do zadań Zespołu ds. Pieczy Zastępczej należy prowadzenie rejestru kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rejestru osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzących rodzinny dom dziecka, jednakże z art. 46 ust. 1 ww. ustawy wynika, że Starosta powinien prowadzić jeden rejestr osób zakwalifikowanych oraz pełniących ww. funkcje. Zatem zapisy w punktach 28 i 29 są **niezgodne z ww. przepisem**,

- § 14 pkt 5 lit. g wskazano, że do zadań Zespołu ds. Świadczeń, Pomocy Instytucjonalnej i Projektów należy przyjmowanie wniosków i sporządzanie decyzji administracyjnych w sprawie świadczeń „na utrzymanie lokalu mieszkalnego dla rodzin zawodowych” przy czym art. 83 ust. 2 ustawy wskazuje, że także rodzina zastępcza niezawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego. Zatem zapis jest **niezgodny z ww. przepisem**.

Dodatkowo zauważono, że:

- pkt 11 i 33 § 15 dotyczą tego samego zadania, zatem może warto byłoby ująć to zadanie w jednym punkcie,

- w § 15 pkt 36 zadanie opracowywania 3-letniego programu rozwoju pieczy zastępczej zostało przypisane Zespołowi ds. Pieczy Zastępczej, a w § 14 pkt 27 Zespołowi ds. Pomocy Instytucjonalnej. Zasadnym jest, aby to jeden Zespół opracowywał dokument, co nie wyklucza współpracy z innym Zespołem,

- nie wyodrębniono zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, w konsekwencji czego, przypisano Zespołowi ds. Pieczy Zastępczej zadań ustawowo należących do koordynatora.

Wobec stwierdzonych nieścisłości, Regulamin wymaga wprowadzenia korekt dostosowujących zawarte w nim zapisy do obowiązujących przepisów.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie kępińskim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie, wyznaczone Zarządzeniem Nr 34/2011 Starosty Kępińskiego z dnia 27 października 2011 r. w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, co jest **zgodne z art. 76 ust. 1 ww. ustawy** (*zał. 5. Kserokopia Zarządzenia Nr 34/2011 Starosty Kępińskiego z dnia 27 października 2011 r.*). Analiza aktualnie obowiązującego Regulaminu Organizacyjnego Jednostki wykazała, że w jej strukturze wyodrębniono Zespół ds. Pieczy Zastępczej, co jest **zgodne z art. 76 ust. 2 ww. ustawy** (*zał. 4., zał. 4a.*).

Kwalifikacje kadry

Ustalono, że od 28 maja 2007 r. Pani Zuzanna Puchalska pełniła funkcję Kierownika PCPR (*zał. 6. Kserokopia Uchwały Nr 29/2007 Zarządu Powiatu w Kępnie z dnia 21 maja 2007 r. w sprawie powierzenia stanowiska kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie, zał. 6a. Kserokopia umowy o pracę z 28 maja 2007 r.*), a następnie od 29 grudnia 2011 r. pełni funkcję Dyrektora PCPR (*zał. 6b. Pismo nr OR.2123.24.2012 z 30 grudnia 2011 r.*). Pani Zuzanna Puchalska ukończyła studia wyższe magisterskie na kierunku pedagogika w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej. Ww. ukończyła także specjalizację

z zakresu organizacji pomocy społecznej (*zał. 7. Kserokopia dyplomu ukończenia studiów wyższych, zał. 7a. Kserokopia świadectwa ukończenia studiów podyplomowych w zakresie organizacji pomocy społecznej*). Legitymuje się wymaganym ustawowo stażem pracy w pomocy społecznej (*zał. 8.-8c. Kserokopie umów o pracę*). Powyższe jest **zgodne z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.)**.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono także, iż funkcję Zastępcy Dyrektora PCPR w Kępnie pełniła od 1 lutego 2018 roku Pani Beata Kosędka (*zał. 9. Kserokopia pisma nr PCPR.120.17.2018 z 31 stycznia 2018 r.*).

W okresie objętym kontrolą w Zespole ds. Pieczy Zastępczej zatrudnionych było sześć osób na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (*zał. 10.-zał. 10b. Oświadczenie Dyrektora PCPR z 18 marca 2021 r. dotyczące wykazu koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej wraz z wykazami [liczby] rodzin, którym pomagają [poszczególni koordynatorzy]*). W dniu prowadzenia czynności kontrolnych na stanowisku koordynatora zatrudnionych było pięć osób, spośród których cztery osoby wykonywały pracę w ramach umowy zlecenia, a jedna osoba w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy. Praca koordynatorów w badanym okresie nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego (*zał. 11. Protokół oględzin dokumentacji dotyczącej zatrudnienia, kwalifikacji oraz szkoleń koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z 14 kwietnia 2021 r. wraz z wykazem*), co jest **zgodne z art. 79 ust. 1-3 ww. ustawy**.

Każda z osób pełniąca funkcję koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej ma kwalifikacje wymagane na tym stanowisku (*zał. 11.*). Czynności kontrolne wykazały, że każdy z koordynatorów nie jest i nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie została mu zawieszona ani ograniczona, nie ponosi obowiązku alimentacyjnego i nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe (*zał. 11.*). Kwalifikacje koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej są zatem **zgodne z art. 78 ust. 1 ww. ustawy**.

Podczas kontroli ustalono, że w badanym okresie obowiązywał trzyletni „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kępińskim na lata 2019 - 2021” będący załącznikiem do Uchwały Nr V/32/2019 Rady Powiatu Kępińskiego z dnia 29 stycznia 2019 r. (*zał. 12. Kserokopia Uchwały Nr V/32/2019 Rady Powiatu Kępińskiego z dnia 29 stycznia 2019 r.*). W dokumencie zawarto cele, rezultaty oraz limity rodzin zastępczych zawodowych. Powyższe jest **zgodne z art. 180 pkt 1 w zw. z art. 182 ust. 1 ww. ustawy**.

W toku kontroli przedłożono inspektorom kserokopię pisma do sądu, z którego wynika, że PCPR posługuje się błędną nazwą rejestru, ograniczając ją jedynie do osób pełniących funkcję rodziny zastępczej (...) nie uwzględniając danych osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (...) (*zał. 13. Kserokopia pisma z 5 marca 2021 r. do sądu*). Zaznaczyć przy tym należy, że rejestr powinien być wysyłany do sądu niezwłocznie po jego uaktualnieniu, aby spełniał swój cel, jakim jest bieżąca wiedza sądu na temat możliwości Powiatu w zakresie prowadzonych niespokrewnionych z dzieckiem form rodzinnej pieczy zastępczej.

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż Starosta Kępiński upoważnił Panią Zuzannę Puchalską do „*prowadzenia rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia*

rodzinnego domu dziecka, a także prowadzenia rejestru danych osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka (...)"'. Z upoważnienia wynika zatem, że Starosta upoważnił do prowadzenia dwóch rejestrów, co jest **niezgodne z art. 46 ust. 5 w zw. ust. 1 ww. ustawy (zał. 14. Kserokopia upoważnienia Starosty Kępińskiego z 10 kwietnia 2019 r.)**.

Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2176).

Na tym kontrolę zakończono.

Dokonano wpisu w Książce Kontroli pod numerem 26/2021.

Biorąc pod uwagę, stwierdzone podczas kontroli, działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie zgodne z obowiązującymi przepisami, jak i działania naruszające przepisy, działalność Jednostki oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

W związku z nieprawidłowościami **wydano zalecenia pokontrolne**.

UWAGI I WNIOSKI

Biorąc pod uwagę spostrzeżenia poczynione przez zespół kontrolujący podczas kontroli, rekomenduję:

- dostosowanie treści regulaminu pracy wolontariusza do rzeczywistych możliwości wolontariusza i potrzeb dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej, a także weryfikowanie składanych oświadczeń przez wolontariuszy,
- przeprowadzanie wnikliwych badań dotyczących predyspozycji i motywacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziców zastępczych, mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w tym obszarze,
- zapewnianie każdemu dziecku wsparcia psychologicznego od początku przyjęcia dziecka do pieczy zastępczej, mając na uwadze, że sytuacja zabrania dziecka z domu rodzinnego jest sytuacją traumatyczną, która oddziałuje na jego dalszy rozwój - także w przypadkach, gdy początkowa adaptacja dziecka do zmiany opiekunów, domu, a niekiedy szkoły, przebiega pomyślnie, istnieje konieczność udzielania dziecku specjalistycznego emocjonalnego wsparcia,
- prowadzenie bieżącej obserwacji postępów rozwojowych dzieci przebywających w pieczy zastępczej, a w przypadku zaobserwowania zaburzeń w procesie rozwoju dziecka, niezwłoczne przeprowadzanie diagnostyki mającej na celu ustalenie przyczyn tych zaburzeń i zastosowanie oddziaływań wspierających dziecko w pokonaniu przeżywanego przez nie trudności rozwojowych,

- ustalenie daty przekazywania staroście i radzie powiatu *Sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie oraz z (...) realizacji Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie kępińskim (...)*, tak aby z informacji tam zawartych można było korzystać na bieżąco.

ZALECENIA POKONTROLNE

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji przez Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Kępnie, zadań określonych w ww. ustawie, zalecam:

1. **spowodować dostosowanie przez organ właściwy treści Statutu i Regulaminu Organizacyjnego Jednostki do zapisów zgodnych z ww. ustawą,**
2. **sporządzać świadectwa ukończenia szkolenia osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawać zaświadczenia kwalifikacyjne odrębnie dla każdego kandydata,** zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego (Dz. U. Nr 272, poz. 1609),
3. **przeprowadzać badania pedagogiczne kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,** zgodnie z 76 ust. 4 pkt 13 ww. ustawy,
4. **przeprowadzać ocenę sytuacji dziecka w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy,** zgodnie z art. 131 ust. 1 ww. ustawy, realizując cele, dla których dokonuje się oceny, zgodnie z art. 129 pkt 2, 3, 5 ww. ustawy, uwzględniając i odnotowując opinię dziecka, zgodnie z art. 4a ww. ustawy,
5. **przygotowywać plan pomocy dziecku tak aby zawierał informacje o zasobach dziecka oraz o sposobach prowadzenia pracy z dzieckiem w oparciu o jego mocne strony, uzdolnienia i zainteresowania,** zgodnie z art. 4. pkt 5 ww. ustawy, **we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą oraz asystentem rodziny, w a przypadku, gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny - we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną** zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 ww. ustawy, **po zasięgnięciu opinii dziecka,** zgodnie z art. 4 pkt 8 ww. ustawy **oraz sporządzać modyfikację planu na podstawie oceny sytuacji dziecka,** zgodnie z art. 129 pkt 3 ww. ustawy,
6. **dokonywać oceny rodzin zastępczych** zgodnie z art. 133 ww. ustawy, **w przypadku pierwszej oceny nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie,** zgodnie z art. 134 pkt 1 ww. ustawy.

Informacje końcowe

Niniejszy dokument sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie, drugi pozostawiono w dokumentacji Wojewody Wielkopolskiego.

Treść wystąpienia pokontrolnego podlega udostępnieniu, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2176), z wyłączeniem danych osobowych w rozumieniu ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).

Zgodnie z art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.) kontrolowana Jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Wojewoda w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, o których mowa powyżej przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana Jednostka jest obowiązana w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska Wojewody, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.) kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 197d ust. 1 ustawy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10.000 zł.

Wystąpienie pokontrolne zawiera 24 strony.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
(-) Monika Donke-Cieślewicz
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

.....
/podpis Wojewody Wielkopolskiego/

Dokument sporządziła:
Maria Gliniecka
Inspektor wojewódzki
12 sierpnia 2021 r.

